

ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ НА ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Драницька Катерина Борисівна

Студентка 4-го курсу факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Борець Л.В.

кандидат юридичних наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Відповідно до нового Цивільного процесуального кодексу України, який набрав чинності 1 січня 2005 року значно актуалізувалися питання застосування інституту надання правової допомоги в межах цивільного процесу. Важливу роль відіграє питання обґрунтування розміру та підстав відшкодування витрат на правову допомогу, яких зазнала сторона у процесі розгляду її справи. Зміст зазначених витрат цивільно-процесуальний кодекс не конкретизує. Але відповідно до ч.2 ст.84 ЦПК граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу встановлюється законом. 1 січня 2012 набрав чинності Закон України «Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах». Відповідно до статті 1 вказаного закону розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних справах, в яких така компенсація виплачується стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, іншою стороною – не може перевищувати 40 відсотків встановленої законом мінімальної заробітної плати у місячному розмірі за годину участі особи, яка надавала правову допомогу, у судовому засіданні, під час вчинення окремих процесуальних дій поза судовим засіданням та під час ознайомлення з матеріалами справи в суді, що визначається у відповідному судовому рішенні.[2,стаття 1]

Ухвалений закон встановлює граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу громадянина в суді, тобто можливість додатково стягнути з опонента гроші сплачені адвокату за ведення справи в строго встановленому розмірі. Потрібно відмітити,що цей розмір є дуже малим в порівнянні з реальною вартістю відповідних послуг адвоката. Закон не враховує ні кваліфікацію адвоката,ні важкість справи, ні суму позовних вимог. Тобто право на однакову компенсацію будуть мати громадяни,які звернулися до суду з

вимогами про стягнення 1000 грн. за розпискою і за вимогами декількох мільйонів за договором страхування.

Також закон зазначає, що компенсація витрат на правову допомогу виплачується за рахунок державного бюджету в межах видатків, передбачених Державній судовій адміністрації України на здійснення правосуддя місцевими загальними судами.

Відповідно до статті 33 Правил адвокатської етики, схвалених Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 01.10.99 р., єдиною допустимою формою отримання адвокатом винагороди за надання правової допомоги клієнту є гонорар. Гонорар, який адвокат може отримати за надання правової допомоги, повинен бути законним за формою і порядком внесення.

Відповідно до вище зазначених Правил адвокатської етики та практики Верховного суду України, чинники, які повинні братися до уваги при визначенні обґрунтованого розміру гонорару, мають включати в себе: 1) обсяг часу і роботи, що вимагаються для належного виконання доручення; ступінь складності та новизни правових питань, що стосуються доручення; необхідність досвіду для його успішного завершення; 2) вірогідність того, що прийняття доручення перешкоджатиме прийняттю адвокатом інших доручень або суттєво ускладнить їх виконання в звичайному часовому режимі; 3) важливість доручення для клієнта; 4) необхідність виїзду у відрядження; 5) роль адвоката в досягненні гіпотетичного результату, якого бажає клієнт; 6) досягнення за результатами виконання доручення позитивного результату, якого бажає клієнт; 7) особливі або додаткові вимоги клієнта стосовно строків виконання доручення; 8) характер і тривалість професійних відносин даного адвоката з клієнтом; 9) професійний досвід, науково-теоретична підготовка, репутація, значні професійні здібності адвоката. За домовленістю між адвокатом і клієнтом можуть бути визначені засади обчислення гонорару, які також можуть бути закріплені в угоді. [1, стаття 84] Необхідно зауважити, що при вирішенні питання про відшкодування витрат на правову допомогу

Європейський суд з прав людини у своїй практиці дотримується подібних принципів.

Що стосується міжнародного досвіду, законодавство більшості країн, при вирішенні питання відшкодування витрат на правову допомогу, яка надавалася стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, виходять з того, що компенсації підлягають фактично понесені витрати на правову допомогу (наприклад, Словаччина), в деяких країнах окрім цього існує і обмеження у вигляді певного відсотку від ціни позову або не більше встановленої таксою суми (наприклад, Естонія, Литва). В Росії таке відшкодування провадиться у розумних межах, що визначається судом. У Республіці Білорусь, механізм компенсації полягає в тому, що стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, суд присуджує понесені нею витрати з оплати допомоги представника за рахунок іншої сторони, виходячи із складності справи і часу, затраченого на її розгляд.

На даний момент це питання є дуже актуальним в нашій державі і потребує постійного регулювання.

Список використаної літератури

1. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України, Тертишніков, Харків -2007, стаття 84.

2. Закон України «Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах».